Aisbergul poeziei moderne sau înaintând spre „continentul poeziei" din cinci direcții diferite

Alina Silvana FELEA

Universitatea „Transilvania" din Brașov, Facultatea de Litere
"Transilvania" University of Brasov, Faculty of Letters
Personal e-mail: afelea@yahoo.com

"Aisbergul poeziei moderne" or moving towards the continent of modern poetry from five different directions

Aisbergul poeziei moderne is one of the most consistent Romanian studies that have been written about modern poetry. The dominant dimension particularly emphasized throughout the book is the transitive characteristic of the new poetry (the proposal for the concepts of transitive/reflexive poetry belongs to the author). There are also references to what Gheorghe Crăciun calles reflexive poetry and to the linguistic poetry so as to complete the picture of all modern poetry. A nuanced perspective, ontological, poetic, and chronological, but also geographical, morphological supports the main thesis of the work: transitive poetry is worth entering the canon. As such, transitive poetry is not only valuable, but should be definetely read and known bya all those who really want to understand the phenomenon of modern poetry in its essential data.

Keywords: modern poetry, poets, poetic language, transitive, reflexive, linguistics, ontology, sense

O singură dată, şi nici atunci în mod direct, vorbeşte Gheorghe Crăciun despre „structura *underground*, care a ieşit la suprafață – asemeni părții inferioare a unui aisberg" (*Aisbergul poeziei moderne*, p.350). Este partea nevăzută, dar poate cea mai semnificativă, mai importantă dintr-o uriașă formațiune de gheață. Titlul metaforic este suficient de grăitor în sine, fără să mai aibă nevoie de explicații suplimentare. De altfel, autorul mărturisește că n-a dorit să facă descrierea întregului său demers, a structurii acestuia. De ce ar fi procedat altfel în cazul titlului? Deducem că prin lămuriri în plus ar fi recurs la un fel de operație de „traducere" inutilă, atâta vreme cât acest demers, chiar dacă teoretic, deci punând dificultățile obișnuite când e vorba de teorie, este suficient de transparent, de clar cititorului.

Aşadar, aflăm din această carte consistentă că poezia modernă, mai exact poezia ce debutează odată cu romantismul englez de la 1800 şi merge până la personism şi biografism conține o componentă de o importanță majoră, constituind în fapt unul din stâlpii de rezistență ai domeniului liric: poezia tranzitivă. Aceasta ar fi partea cea mai semnificativă a aisbergului! Însemnătatea studiului lui Gheorghe Crăciun constă tocmai în evidențierea şi studierea acestui aspect, care nu este un fenomen de nișă, o specie rară pe care exploratorii n-o pot afla decât la capătul unor eforturi de căutare deosebite. Dimpotrivă, poezia „directă", „enunțiativă", „obiectivă" sau, după cum preferă autorul s-o numească, „tranzitivă" ocupă suprafața cea mai importantă din „continentul" poeziei moderne. Este ceea ce Gheorghe Crăciun demonstrează spijinindu-se constant pe dovezi culese chiar din domeniul explorat. Însă atunci întrebarea firească pe care şi-o poate pune orice cititor este de ce critica de specialitate şi, firește, teoria modernă nu discută mai mult despre acest tip de poezie? Partea ascunsă a aisbergului n-ar trebui să fie, totuşi, atât de puțin accesibilă celor interesați!

Urmărind cu atenție prejudecățile pe care autorul le demontează ajungem cu uşurință şi la răspuns: teoreticienii, dar şi criticii ocolesc şi chiar „pun la index" această „cenuşăreasă a limbajului poetic" care este poezia tranzitivă pentru că ei continuă să creadă şi implicit să

cultive iluzia unui „spațiu de excepție" al poeziei. Fără îndoială, își spun ei, poezia nu poate, decât prin accident, să pară sau chiar să fie atât de banală sau anodină sau golită de orice mister sau lipsită de evantaiul de sugestii. Poezia este „prin definiție" căutare a esențelor, a ceea ce se află dincolo de cotidian! Cei care văd astfel poezia nu se înșeală cu totul. Căci privesc spre ceea ce Gheorghe Crăciun numește „poezie reflexivă", și ea cu însemnătate pe harta liricii moderne. Greșeala este însă de a crede că această specie de poezie este însăși Poezia, iar cealaltă o anomalie care va fi în curând retușată! Crezând într-o poezie „rușinos" de plată sau vorbind despre o astfel de poezie a „nimicului" ar fi ca și cum s-ar produce o trădare impardonabilă a celui mai select domeniu al literaturii, poezia. După cum spuneam, meritul autorului este de a fi studiat acest fenomen, acordându-i însemnătatea care i se cuvine, și de a fi arătat că poezia care vorbește despre lipsa de însemnătate a vieții, despre gesturile mărunte ale fiecărei zile nu este o poezie lipsită de însemnătate și nu doar pentru că e o prezență de neignorat, cantitativ vorbind, în câmpul liricii! Ea ar trebui „inclusă în rândul modelelor poetice astăzi cu valoare de canon" (*Aisbergul poeziei moderne*, p.459).

Tranzitiv și reflexiv

Studiul lui Gheorghe Crăciun este dominat în mod clar de problematica poeziei tranzitive, dar lucrarea în ansamblul ei este departe de a fi o partitură monocordă. Sunt multe perspective și diferite chestiuni, toate legate de poezia modernă, pe care autorul le are în vedere. Nu inventează concepte, nu este nici cel care le descoperă și cu toate acestea demersul său este inovativ și original, chiar dacă este atât de greu să fii original în domeniul teoriei! Nu o dată face recurs în mod riguros la nume care reprezintă autorități în domeniu (studiul poeziei sau teoriei literare) și la modele pe care, de fiecare dată, le privește critic, cumpănind fără complexe ceea ce e viabil și ceea ce reprezintă partea vulnerabilă sau insuficient susținută prin argumente din construcțiile teoretice. Aristotel și Quintilian, Bousoño și Hugo Friedrich, Genette (al cărui punct de vedere îl adoptă când discută despre poezia anterioară romantismului) și Jakobson. Ni se spune de pildă că Hugo Friedrich a ignorat în mod nejustificat, dar „cu bună știință" poezia anglo-americană care începe cu Whitman, că Eugen Negrici, având meritul observării unui model demetaforizat și chiar „anti-poetic", n-a insistat prea mult asupra lui și pe bună dreptate îi poate fi reproșat lui Negrici „caracterul local" al studiului. Cât despre Vianu, el este „finul analist", care însă „se lansează din când în când în absolutizări riscante" (*Aisbergul*, p.104). De la acesta din urmă preia cele două concepte fundamentale cu care operează: tranzitiv și reflexiv. Noțiunile, care i se par mai potrivite, mai consistente decât altele pentru a reflecta o realitate definitorie pentru câmpul poeziei și pentru limbajul poetic modern, apar în studiul lui Tudor Vianu din *Arta prozatorilor români*, *Dubla intenție a limbajului* și problema stilului. Autorul acestui studiu n-a discutat și despre poezie, ci numai despre proză și nici nu a ajuns la un nivel de conceptualizare mai avansat pentru că nu „a avut răbdarea și interesul de a zăbovi asupra triplei perspective: a scriitorului, a structurii textului, a cititorului" (*Aisbergul*, p.108). Gheorghe Crăciun are și răbdarea și interesul de a privi nu doar din această triplă perspectivă ci, după cum vom vedea, adoptând chiar un model pentagonal după care să se ghideze.

Tranzitivitatea este percepută și teoretic, ca o funcție a limbajului ce pune în evidență caracterul arbitrar al semnului lingvistic, „o relație de răsfrângere exterioară", „un efect al pedalării pe denotație" (*Aisbergul*, p.112 și p.115), dar și o mentalitate cu o anumită unitate ce poate fi demonstrată prin studiul diacronic. Nici într-un caz nu este o caracteristică proprie poeziei clasice (aceasta ar fi o poezie „pseudotranzitivă" în opinia autorului) și nici o dimensiune exclusivă a limbii cotidiene aflată în opoziție cu intranzitivitatea, atributul prin excelență al limbii poetice! Acestea sunt două dintre prejudecățile care obturează vederea asupra unei realități poetice importante și tocmai de aceea pe nedrept marginalizată. Principalele surse de inspirație ale poeziei tranzitive sunt viața obișnuită în aspectele ei cele mai mărunte, perisabile, existența comună, imediată, obiectivă, pe alocuri derizorie și banală și condiția umană generală ce nu are nimic senzațional sau spectaculos în ea. Imaginația nu mai este convocată nici de scriitor și nici de cititorul acestei poezii pentru că dincolo de ce spune poezia tranzitivă nu se află altceva: nici sensuri ascunse sau absolute, nici sugestii, nici „adevăruri primordiale" ce țin de planul metafizic. Directețe, prospețime, autenticitate, simultaneitate, vitalitate, spontaneitate, adevăruri de moment, dar alături de acestea și categorii negative precum criza identității și a comunicării, depersonalizarea își găsesc o modalitate de expresie în poezia tranzitivă. Imaginea concentrată, esențializată a ceea ce este propriu acestui tip de poezie se întregește prin observațiile cu privire la limbajul liricii tranzitive, „un limbaj care merge drept la țintă și refuză estetizarea, caută univocitatea sensului" (*Aisbergul*, p.402), dorindu-se, prin natura sa provizorie, cât mai apropiat de vorbirea cotidiană fără emfază, un limbaj lipsit de figurile lexicale ce obișnuiau să ermetizeze mesajul, apăsând însă cu insistență, pentru a obține efecte, pe nivelul sintactic. Bagatelizarea acestui tip de poezie, căci precară și perisabilă este substanța asupra căreia ea se oprește și o inspiră, ar fi însă o greșeală. Să nu uităm că e complicat să vorbești despre simplitate și nici la nivel tehnic lucrurile nu sunt facile când e vorba de această specie de poezie!

Exemplificările susțin mereu armătura teoretică, se discută despre Wordsworth, care e considerat primul teoretician al poeziei tranzitive, despre Whitman, despre

imagismul englez, akmeismul rus, obiectivismul și biografismul de origine americană cu reprezentanții lor. La noi, dat fiind faptul că tranzitivitatea e o „dimensiune de dată recentă", Bacovia apare ca un tranzitiv „*malgré soi*", urmează apoi poeții cărora li se datorează, spune Crăciun, prima contribuție majoră după modelul Whitman: Dimitrie Stelaru, Victor Valeriu Marinescu și poezia atât de semnificativă pentru domeniul creației tranzitive a optzeciștilor. Harta variată a poeziei tranzitive pe care o desenează acest studiu nu reprezintă o imagine eterogenă, asemeni unor fragmente puse unele lângă altele ca într-un colaj. Farmecul întregului tablou și, în definitiv, strategia autorului este tocmai de a dovedi că există o coerență, o unitate ce estompează diferențele culturale sau geografice. O mentalitate comună, o sensibilitate croită după aceleași măsuri îi adună pe toți acești creatori într-o familie în care afinitățile, gusturile și preferințele comune sunt vizibile oricui, după ce mai întâi criticul și în același timp teoreticianul Gheorghe Crăciun știe cum să le pună în evidență. Referirile la lirica tranzitivă nu sunt reunite într-un capitol aparte ci sunt diseminate pe parcursul întregii lucrări, când prin focalizări doar asupra acestui tip de poezie, când prin prezentarea în paralel, prin contrast sau comparație cu poezia reflexivă.

Asupra funcției reflexive, pusă în evidență de poezia simbolistă, futuristă, expresionistă și suprarealistă – aceasta din urmă reprezentând momentul de vârf atins de estetica reflexivă – și a reflexivității în sine, a avatarurilor ei, autorul zăbovește mult mai puțin, dar nu o face superficial. Preferința lui pentru poezia tranzitivă este indubitabilă, însă aflăm lucruri substanțiale și despre celălalt termen al binomului tranzitiv/reflexiv, „un discurs *de haute étage*, un discurs « tare », greu de spart în bucăți, construit în regimul profunzimii și al transcendenței sensului, nu la îndemâna oricui" (*Aisbergul*, p.334). Această poezie, contrar celei directe, transparente, este o poezie a metaficului, a idealismului, a muzicalității elitiste, e ermetică, încifrată, disprețuind cotidianul cu realismul lui lipsit de senzațional. Ea caută misterul și indicibilul sau are pretenția că ar accede la sensurile ascunse ale lumii, cultivă elegant principiul „artei pentru artă" și folosește pentru asta un limbaj opac, obscur, sibilinic, etanș, deci închis în sine, creând serioase dificultăți cititorului care, dacă nu este un inițiat, nu poate face altceva decât să asiste neputincios la pulverizarea comunicării. Poezia reflexivă se adresează „imaginației sensibilității noastre" (*Aisbergul*, p.455), dar pare a nu fi defel o creație de actualitate, racordată la epocă, este expresia unui alt tip de sensibilitate cu care autorul nu este, în mod evident, consonant. Fapt care nu-l împiedică însă să renunțe la oficiul de a privi atent nu numai către ceea ce înseamnă principii ale poeziei reflexive, dar și către eul poetic pe care acest tip de creație lirică îl propune, ca într-un autentic demers ontologic, sau să ne indice și nouă, cititorilor, drumul pe care îl urmează poezia reflexivă de la Novalis la Coleridge la Poe, Baudelaire și Mallarmé.

Una dintre tezele tentante pe care autorul le susține în carte pentru a explica „dispunerea pe hartă" a celor două tipuri de poezie, cea reflexivă, în mod vădit cultivată cu mai mult interes de culturile romanice și cea tranzitivă, potrivindu-se parcă „mănușă" spațiului cultural englez și american, are drept principală pârghie de susținere un argument de ordin lingvistic: acela al diferenței între limbile analitice și cele flexionare. Bousoño susținuse că limba vorbirii uzuale are un caracter analitic, pe când limba poeziei are un caracter sintetic. Pentru Gheorghe Crăciun însă atât sintetismul cât și analitismul sunt sau pot fi în egală măsură poetice, dar dacă limbile flexionare cu ale lor cazuri și declinări permit sugestia, complicând exprimarea directă, așa cum se întâmplă în cazul poeziei reflexive, în schimb lucrurile stau cu totul diferit când e vorba de limbile analitice. Astfel, limba engleză prin excelență are un caracter analitic mai pronunțat decât toate celelalte, asta însemnând directețe, precizie și claritate. Cu alte cuvinte, limba engleză însăși favorizează poezia tranzitivă cu tipul de gândire, mentalitatea și, nu în ultimul rând, sensibilitatea specifice. Dacă și în cultura europeană și, implicit, în zona limbilor flexionare poezia tranzitivă se bucură de succes, fiind bine ilustrată, poate nu la fel ca cea americană însă, lucrul acesta nu se explică, subliniază autorul, printr-o „influență" asupra ei a poeziei engleze și americane, ci printr-un soi de „mișcare" generală sau am putea spune noi o sensibilitate în ton cu vremea, cu viața socială, cu modul de a trăi în prezent. Însă dacă o limbă analitică precum engleza explică foarte bine înclinația spre poezia tranzitivă, pe cale de consecință acest tip de poezie este „nefirească" pentru limbile flexionare, în general limbi romanice, pentru care ar fi croită mai degrabă poezia reflexivă! Sau ar trebui să credem că poezia tranzitivă răspunde unui „trend" al sensibilității la nivel mondial, dar e mai puțin adaptată sau firească atunci când e vorba de structura lingvistică a limbilor flexionare? Adoptată la suprafață, repudiată la nivelul straturilor de profunzime ale limbii?!... Această teză, atât de seducătoare, a încastrării a două piese ce seamănă și chiar se completează foarte bine: limba engleză, prin definiție o limbă analitică, și poezia tranzitivă, născută parcă chiar din spiritul acestei limbi, poate da semne de fracturare la un moment dat.

Modelul pentagonal și personalitatea poeticianului

Fără îndoială că orice realitate care se oferă studiului este mult mai bine înțeleasă când e privită din unghiuri diferite, imagini care pot reface „obiectul în spațiu", nu într-un unic plan. Alegerea lui Gheorghe Crăciun de a vorbi despre poezia modernă din perspectiva a cinci dimensiuni este inspirată pentru că reduce semnificativ riscul supozițiilor greșite, al afirmațiilor care se pot

verifica într-o privință, dar să rămână fără acoperire în altele. Singura problemă atunci când alegi să vorbești despre perspective multiple este ca acestea să nu se potrivească unele cu altele, creând asimetrii supărătoare, dar autorul ne asigură că cele cinci dimensiuni nu sunt incompatibile unele cu altele sau contradictorii, „ci se dublează reciproc". Așadar eul poetic în variantele sale reflectate de poezia modernă, cititorul, acest „insider al mesajului poetic" (*Aisbergul*, p.327), limbajul care construiește poezia, realitatea la care se raportează lirica și, în fine, matrițele acesteia: versul, discursul și textul. Acestea sunt cele cinci dimensiuni prin care alege să prezinte poezia modernă și să explice actul poetic. Conștient fiind că orice tipologie este inevitabil reductivă, apelează totuși la această metodă de lucru, prin taxonomii, pentru a ordona o realitate plurivalentă. Nu are pretenții absolutiste însă, mărturisind că n-a urmărit să realizeze un „tablou mendeleevic" când a prezentat, de pildă, tipuri de individualitate poetică.

Cartea lui Gheorghe Crăciun, *Aisbergul poeziei moderne*, ne propune, în ansamblul ei, o tipologie triadică. Celor două specii de poezie mai înainte discutate, cea tranzitivă și cea reflexivă, vine să se alăture și poezia numită de autor „lingvistică" sau „ludică", însă în mod surprinzător pentru momentul când apare în text. Nu încă de la început sau mai bine spus împreună cu celelalte două, ci când autorul își prezintă modelul pentagonal și atunci când noi, familiarizați deja cu perechea conceptuală tranzitiv/reflexiv, aveam senzația că tipologia e formată doar din doi termeni! Poezia „experimentelor în limbaj, a jocului cu limbajul" (*Aisbergul*, p.307) ocupă însă și ea o parte semnificativă din „continentul" poeziei moderne. Poate nu la fel ca celelalte două, însă suficient de importantă pentru a impune modelul triadic. Dimensiunea eului poetic nu este deloc elocventă în cercetarea direcției ludice, în schimb „revoluția limbajului" declanșată, spune autorul, spre sfârșitul secolului XIX este solul fertil pe care a germinat această poezie care „se dispensează de om". Deci dimensiunea limbajului în modelul pentagonal este cea care pune cel mai bine în valoare această specie poetică a modernității, pentru care logica tradițională, gramatica și sensul închis sunt superflue.

Şi totuşi, această carte este în primul rând o „cercetare despre poezia modernă de tip tranzitiv" (*Aisbergul*, p.459), iar autorul însuși mărturisește că nu „eroizează" modelul pe care îl propune, dar nici nu-l prezintă cu „indiferența obiectivă a poeticianului". Gheorghe Crăciun este poetician! Operează dezinvolt cu diferite noțiuni de teorie, propune cu pertinență noi conținuturi pentru concepte, apelează ca un specialist, care înțelege cât de importantă este interdisciplinaritatea, la argumente diferite, lingvistice, etimologice, stilistice, gramaticale etc. Dar în mod clar este un poetician cu personalitate, un specialist care nu se ferește să lase să se întrevadă în discuțiile sale de pe poziții teoretice că este și un creator, un artist care nu agreează „obiectivitatea" teoreticianului. Nu are a-și face griji (vezi temerile exprimate în interviul reprodus în cartea În *căutarea referinței*) că limbajul său își pierde savoarea! „Uscăciunea" limbajului abstract al teoriei nu-i înfrânge „senzualitatea" de artist. E drept, nu ezită să adopte uneori și tonul și atitudinea profesorale (una din „identitățile sale e aceea de profesor!), căci sunt multe greșelile care se fac și, din păcate, acestea nu sunt suficient amendate. Iată doar câteva exemple de erori, de prejudecăți sau de înțelegere superficială: conceptul de figură nu trebuie confundat cu acela de figură de stil; o confuzie nepermisă este și între limba poeziei și limbajul poetic; în cuplul denotație/conotație, denotația nu trebuie privită, așa cum se obișnuiește, ca partea slabă; diferența de semnificație între limbajul uzual și limbajul literaturii se poate observa la nivelul funcțiilor: funcție referențială și comunicativă vs. funcție estetică sau poetică etc.

Personalitatea poeticianului-creator Gheorghe Crăciun e afirmată fără complexe, începând chiar cu alegerea de a scrie despre poezia numită de el tranzitivă, pe care mulți cercetători preferă să n-o bage în seamă sau s-o considere incompatibilă cu ideea însăși de poezie. Are spirit polemic și contrazice păreri împământenite: Whitman și nu Poe, spune el, este precursorul celor mai mulți poeți americani importanți din secolul XX (*Aisbergu*l, p.143). Critică teoria atât de persistentă potrivit căreia poeticitatea are drept trăsături definitorii sugestia, opacitatea, ambiguitatea, pentru că exact aceasta este prejudecata care „scoate din joc" poezia tranzitivă! (*Aisbergul*, p.300). Mizează mai întâi pe explicația ontologică a actului poetic, chiar dacă nu exclude din discuție și problematica semantică. E capabil să stabilească filiații și legături dincolo de timp și spațiu, unele surprinzătoare, dar perfect justificate și argumentate: între, de pildă, Wordsworth și René Wellek sau între Wordsworth și Walt Whitman, între italianul Montale și francezul Mallarmé, între grecul Kavafis și americanul Robert Lowell... În aceeași categorie a conexiunilor intră și punerea în evidență a înrudirilor poeziei cu alte modalități artistice, de exemplu pictura gestuală, *happening*-ul, arta video, *body*-art-ul.

Are gustul, dar și darul creării definițiilor și formulelor memorabile, precum și o capacitate remarcabilă de surprindere a esențialului. De exemplu, Whitman „e un romantic fără romantism și un realist fără epicitate" (*Aisbergul*, p.141) sau „Mircea Ivănescu e un disimulat nemulțumit de propriile sale disimulări, un nehotărât care caută certitudinile pentru a le respinge, un resemnat care se revoltă, un poet al imaginației culturale și al fantasticului cotidian. La el primează autoironia, pastișa, bonomia, aluzia, insinuarea, descrierea nudă, narativitatea stărilor, imaginarul de bibliotecă" (*Aisbergul*, p.280). Personalitatea scriitorului Gheorghe Crăciun, prozator, dar fără dubii și poet, se întrevede adeseori și ne încântă prin talentul alegerii cuvântului

potrivit și al structurilor fermecător de ritmice. Iată doar câteva momente de poezie pură: „Obiectele există pur și simplu, nimeni nu le mai acordă calități antropomorfe. Niciun mister, nicio transcendență, niciun simbol. Imaginea e totul: o fâșie de lume încremenită" (*Aisbergul*, p.149). Fragmentul face parte dintr-un comentariu al autorului la câteva versuri semnate de Amy Lowell. Sau discutând despre poezia lui Mandelștam constată că „la el lumea rămâne o limită, un cerc închis în care se consumă aspirații prudente, bucurii incomplete, dureri surde" (*Aisbergul*, p.156).

Autorul *Aisbergului poeziei moderne* nu este poeticianul obiectiv și pentru că nu se ferește să discute deschis, fățiș despre propriile preferințe. Astfel, el este fără îndoială un mare admirator al lui Bacovia, scrie bine, substanțial, memorabil despre poeții generației sale, a optzeciștilor, în schimb are rezerve, de exemplu, în privința lui Blaga pe care-l consideră un poet „retoric" ce cultivă un vers „artificial, emfatic, demonstrativ" (*Aisbergul*, p.270). Canon nu înseamnă deci pentru el reverența obligată, ci un punct de plecare la care poți mereu să te raportezi critic, dacă ai argumente.

În fine, îl prezintă pe scriitorul contemporan nu ca pe un inspirat, ci ca pe un „fabricator de texte", în același timp „critic, teoretician, creator, profesor de poezie, specialist în ştiinţele comunicării" (*Aisbergul*, p.423) și nu avem nicio îndoială că este și „autoportretul indirect" al lui Gheorghe Crăciun, pentru a invoca sugestivul titlu al interviului pe care-l dă și care apare în cartea sa În căutarea referinței!

A avut curajul, după cum remarcă și Mircea Martin, „de a regândi pe cont propriu categorii poetice definite și răsdefinite de alții", restaurând „pe plan național și internațional un tip de poezie" într-o carte „menită unui destin european" (*Aisbergul*, p.544 și p.548). A scris pasionant despre poezia tranzitivă, poate cea mai pregătită dintre toate tipurile de creație artistică să accepte un destin al perisabilității. *Aisbergul poeziei moderne* nu este însă o carte pe care ai putea s-o uiți vreodată, ca și numele sau personalitate celui care o semnează! Ea nu are un destin trecător și e foarte evident că s-a impus ca referință obligatorie pentru toți cei care vor să aprofundeze cunoșterea poeziei moderne.

Bibliography:

Bousoño, Carlos, *Teoria expresiei poetice / The Theory of Poetic Expression*, Univers, București, 1975

Crăciun, Gheorghe, *Aisbergul poeziei moderne / The Iceberg of Modern Poetry*, Editura Paralela 45, Pitești, 2002

Crăciun, Gheorghe, *În căutarea referinței / Searching the Reference*, Editura Paralela 45, Pitești, 1998

Martin, Mircea, *Recurs în procesul poeziei moderne / Appeal in the Trial of Modern Poetry*, in Gheorghe Crăciun, *Aisbergul poeziei moderne*, Editura Paralela 45, Pitești, 2002

Negrici, Eugen, *Introducere în poezia contemporană / Introduction in Contemporary Poetry*, Editura Cartea Românească, București, 1985

